

POGOVOR S TAJNIKOM TRŽAŠKE FEDERACIJE KPI

Nico Costa: »Naša bodočnost je v prenovi«

O pomenu in važnosti prihodnjega 20. kongresa smo v tem časopisu že veliko pisali. Nico Costa, tajnik tržaške federacije KPI, nam je v tem pogovoru predstavil stališča tržaških pristašev vsedržavnega tajnika Occhetta.

Kongres se je praktično že začel. Kakšne perspektive odpira naši stranki Occhettov predlog?

Predlog glavnega tajnika KPI ter politika vsedržavnega vodstva so nedvoumen dokaz volje, da se ustanovi nova politična sila, ki bo levičarska, množična ter demokratična in ki bo znala temeljito obnoviti državo ter ustanove, obenem pa s to silo želimo obnoviti italijansko levico ter ustvariti alternativo. To ni — kot nekateri strašijo — bližnjica za našo kooptacijo v vladno večino, ampak je začetek resne politične in družbene iniciative zoper štiri-desetletno demokratsko vladavino. S to alternativo istočasno silimo socialiste in druge levičarske stranke v drugačno politiko.

Notranja razprava v KPI je zelo živahna. Bi lahko opredelil razlike med Occhettovo resolucijo ter ostalimi predstavljenimi dokumenti?

Prepričan sem, da Occhettova resolucija zaobjema vse najboljše iz tradicije KPI. Predlog vsedržavnega tajnika vsebuje glavno zgodovinsko značilnost KPI, to je sposobnost, da se je zmeraj znala razviti in obnoviti tako kot je zahteval družbeni razvoj. Italijanski komunisti so zmeraj znali redefinirati svojo vlogo v družbi, izhajajoč iz dejanskega stanja. Pri tem pa so se znali izogniti raznim dogmatizmom. Predlog vsedržavnega tajnika v tem smislu upošteva najvažnejše izročilo, ki ga je Palmiro Togliatti zapustil italijanskim komunistom: "Delati politiko!" Zdi se mi, da druge resolucije ne upoštevajo tega nauka. Resolucija "Ponovna ustanovitev KPI" skuša določiti novo vlogo stranke, izhajajoč iz neke ideološke sheme. Bassoloni predlog pa se skuša izogniti temeljnemu še nerešenemu vprašanju: nova demokratična stranka levica, da ali ne.

Kakšne so značilnosti predkongresne razprave v Trstu?

"Zdi se mi, da je skupina ljudi, ki zagovarja Occhettovo stališče, tista, ki je v minulih letih nekako anticipirala politiko vsedržavnega tajnika s tem, da je načela vrsto tabujev in je spremenila odnos komunistov do mestne stvarnosti. V Trstu pristaši druge resolucije predlagajo, da bi debato zaprli v okviru partije. S tem postavljajo umetno pregrado med različnimi političnimi kulturami. Sožitje in konfrontacija med temi političnimi kulturami pa je mogoča samo v okviru Occhettovega predloga. Menim, da del tovarišev, ki se prepoznajo v drugi resoluciji, se ne strinja z nekaterimi trditvami, ki jih vsebuje tisti dokument. Ne verjamem, da se tovariši, ki so do včeraj osporavali stališča vodstva KPI do realsocialističnih režimov, danes strinjajo na primer s trditvijo, da vzhodnoevropski režimi sploh niso bili komunistični. V Trstu doživljamo posebno situacijo, ker je povsem jasno, da je usoda današnjega tržaškega vodstva tesno povezana z Occhettovim načrtom. Po kongresu bomo potegnili zaključke skladno z načelom večine, ki je glavno pravilo demokracije.

Kakšen bo odnos nove Demokratske stranke levice do tržaške zgodovine ter do tržaške stvarnosti?

Že pred časom smo komunisti sklenili, da bomo v naše razumevanje tržaške sodobnosti ter preteklosti vnesli nekatere nove elemente, s katerimi smo nekako prekinili z dotedanjo prakso. Tako, na primer, smo se odločili, da bomo odpravili zgodovinske tabuje, ki so negativno pogojevali tržaško družbo in v nekaterih vidikih tudi komuniste same. Ko smo to storili, smo ovrednotili načela antifasizma ter demokratske levice, na katerih mislimo graditi novo identiteto mesta. V tem smislu vprašanje slovenske narodne manjšine ne obravnavamo kot problem, ki se veže na določene teritorialne probleme, ampak kot na prvovrstno vprašanje demokracije, ki spada v okvir človekovih pravic, na primer individualnih ter skupinskih pravic državljanov, pravice do rabe svojega jezika, spoštovanje narodnih pravic, itd.. To je prvovrstno demokratično vprašanje, ki brez dvoma ovrednoti naše politično delo.

Beri in
širi
DELO

ZAKON O MEJNIH PODROČJIH

Novo prestižno priznanje vloge slovenske manjšine v mednarodnem sodelovanju

O splošni vsebini v senatu odobrenega zakona o "mejnih področjih" so se že razpisali dnevni časopisi, zato njegove vsebine ne bomo obnavljali.

Pač pa velja poudariti, da zakon (ki ga bo poslanska zbornica zagotovo potrdila še pred Božičem) prinaša nov duh odpiranja Trsta in dežele k svojemu naravnemu zaledju, kot smo Slovenci in napredne sile zahtevali že pred desetletji in v praksi uveljavljali, kolikor je bilo mogoče.

Spodbujanje gospodarskega, kulturnega in znanstvenega sodelovanja z deželami srednje Evrope, Balkana in Sovjetsko zvezo pomeni namreč, da se je tudi pri nas za vedno končala hladna vojna in nenaravni pogoji življenja, ko zaradi blokofske delitve celine ni bila mogoča integracija, ki sta jo narekovala zemljepisna lega in zdrava pamet.

Naše ozemlje se sedaj ovrednoti, medtem ko je dolga desetletja bilo ozko grlo, brez pomembnih infrastruktur, polno strateških in varnostnih omejitev, zaradi katerih se gospodarske dejavnosti niso razvijale do tiste mere, kot bi bilo pričakovati.

Zakon poudarja skupne gospodarske pobude na področju "od Sežane do Vladivostoka", vendar je vsakomur jasno, da bodo sosednja področja Slovenije, Koroške, Hrvaške, imela samoumevno prednost, če bodo le hotela in znala.

Pomembno je, da smo pri oblikovanju zakona še posebej želeli ovrednotiti gorata področja, katerim je namenjenih 120 milijard lir. Žaživelo naj bi gospodarstvo (obrt, trgovina, turizem, mala industrija) v Benečiji, Reziji, v Brdih in na Krasu, vendar mu zakon kaže smer sodelovanja preko meje.

Kaj pa mi, Slovenci? Zakon daje naši manjšini veliko možnosti in po svoje predstavlja uvod v to, kar smo svoj čas imenovali "družbeno gospodarska zaščita". Predvsem zato, ker je njegova celotna usmeritev taka, da potrjuje dolgoletne napore manjšine, da bi povezala svoje naseljitveno področje z zaledjem, razvila vse možne oblike sodelovanja. Nismo zelo bogati na kapitalu, toda na izkušnjah. In te pionirske izkušnje so pri uresničevanju tega zakona in njegovih strateških smernic zelo pomembne.

Potrebno bo, da se vključimo v vse možne pobude kot enakopraven partner. To pa zahteva od nas samih, da prilagodimo in razširimo domet svojih dejavnosti.

Kot velik uspeh ocenjujem odobritev našega predloga, naj se v zakon zapiše člen, ki izrecno odpravlja "Palamarove odluke", ki so desetletja zavirali dejavnost slovenskega gospodarstva na Tržaškem in sodelovanje manjšinskih podjetij s slovenskim zaledjem.

Končno je tu podpora slovenskim kulturnim ustanovam in organizacijam, ki bodo prejele — v pričakovanju odobritve globalne zaščite — vsako leto 8 milijard lir (24

milijard v prvem triletnem obdobju 1991—1993).

Zamisli, naj bi v zakon o sodelovanju Furlanije — Julijske krajine in vzhodnega Veneta s Srednjo in Vzhodno Evropo vključili tudi podporo manjšinam, je nastala pred leti, ko smo na sedežu KPI sprejeli delegacijo Stalnega slovenskega gledališča, da bi proučili njihove finančne probleme. Tedaj smo predstavniki KPI bili mnenja, da bi morali manjšini nuditi finančno podporo, dokler ne bo uživala ustrezne zaščite.

Zavedali smo se, da zakon "za mejna področja", kot smo ga tedaj imenovali, veže nase tolikšne gospodarske koristi, da bo tudi podpora manjšini na varnem pred nasprotniki. Realistično je bilo pričakovati, da bo tak zakon odobren v kratkem, vsekakor pred morebitnim zaščitnim zakonom.

Sledila so leta negotovosti. Ko smo pripravljali veliko slovensko manifestacijo na Travniku so nas predstavniki ene izmed vladnih strank pogostoma spraševali, ali bi se ne zadovoljili s podporami našim kulturnim ustanovam, za globalno zaščito pa naj bi počakali na boljše čase. Dogajalo se je, da je podpora manjšinski kulturi izpadla celo na mednarodnih srečanjih kot "alternativa" zaščiti. Zato smo jasno formulirali vzročno povezanost med finančno podporo in zaščitnim zakonom: podpora je potrebna za premostitev finančne stiske manjšinskih ustanov prav zato, ker slovenska manjšina nima zaščitnega zakona, ki bi to zadevo pravično uredil. Zato naj bo ta finančna podpora prehodna norma do odobritve okvirnega (ali globalnega) zaščitnega zakona.

Pritiski vladnih strank, naj bi zadevi obravnavali ločeno (in alternativno, po načelu "ali jajce danes, ali kokoš jutri") so se še nadaljevali, a smo jih odbijali.

Zato se je dogajalo, da je vlada vsako leto skušala iz državnega proračuna in finančnega zakona črtati postavko v prid manjšini.

Senatorka Jelka Gerbec najprej, podpisani pozneje, smo zato iz leta v leto vodili marsikdaj osamljeno, toda uspešno bitko, da se neokrnjena ohrani ta finančna postavka.

Po poti so se izjalovili tudi drugi poskusi, da bi zadevo ločili od zakona za mejna področja in spravili podporo manjšini na samostojen, a zato skrajno negotov tir. Kljub napovedim se socialisti vendar niso odločili za ta korak, kar pomeni, da so očitno tudi v njihovih vrstah bili dvomi v uspešnost takega manevra.

Celo v manjšini je zavladalo zatišje, najbrž kot sad malodušja. Zakon za mejna področja pa je običal v senatu po nagli odobritvi v zbornici pomladi 1988, tik pred deželnimi volitvami. Komunisti smo trmasto vztrajali z zahtevo, naj se zadeva premakne z mrtve točke, kar se je zgodilo letos, po burnih dogodkih v vzhodni Evropi in preusmeritvi teh gospodarstev k tržnim mehanizmom. Spremeniti je bilo treba ves zakon. In pozitivni rezultati so sedaj na dlani.

Med razpravo v senatu se je, po našem odločilnem nastopu, izjalovil še zadnji poskus, da bi podporo manjšinam (slovenski v Italiji in italijanski v Jugoslaviji) okrnili in pogojevali. Na pritisk ministrstva za deželna vprašanja (Maccanico) in krajevne krščanske demokracije je namreč poročevalec Andreatta predložil spremembo, po kateri naj bi obema manjšinam namesto predvidenih 36 dodelili le 24 milijard lir, torej osem letno za oboje — Slovence v Italiji in Italijane v Istri. Z denarjem naj bi razpolagalo predsedstvo vlade, ki bi ga delilo po svojih kriterijih (govorilo se je o paritetnosti — polovico Slovincem, polovico Italijanom), poleg tega pa naj bi iz istega sklada prejemale podporo tudi druge kulturne organizacije, ki bi sodelovale s tujino. Kar po-

STOJAN SPETIČ

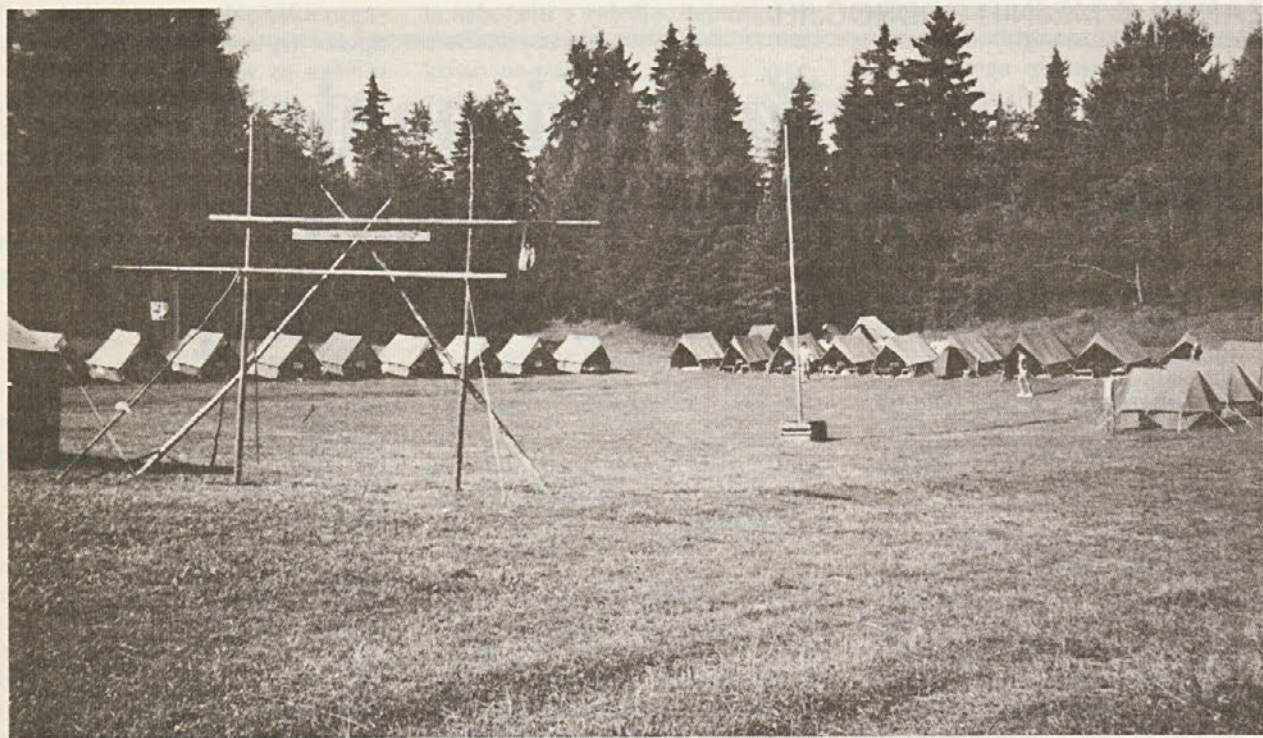
■ Nadaljevanje na 2. strani

■ KD "Rdeča Zvezda" iz Saleža, je imelo 3.12.1990 občni zbor.

NEKAJ MISLI

Na rob občnemu zboru zamejskih tabornikov

Ko gledamo današnjo mladino, ki se vsaj navidezno zanima le za glasbo, avtomobile, nogomet, moderna oblačila, se starejšim vsiljuje misel, da iz njih ne bo kaj pri- da. Verjetno se ne zavedamo, da so tako o nas mislili tudi naši starši. V vseh časih so se odrasli zgražali nad neresno mladino, kljub temu pa so mladi vedno bili nosilci novega, napredka. Seveda, včasih so zašli na stranpota, kot se rado zgodi človeku, ki ga zane- se mladostno navdušenje in se ne sprašuje preveč natančno, kam in kako. Staršem tako vedno ostaja nezmanjšana skrb, ki jim ne da spati dokler se sinček ali hčerka ne vrne v varno naročje svojega doma.

To se gotovo dogaja tudi staršem tabornikov, ko vedo da spijo njihovi malčki v vlažnih šotorih sredi gozda, da jedo hrano, ki so si jo sami skuhal, da hodijo po nevar- nih gorskih stezah. In vendar so nedvomno manj zaskrbljeni, kot so starši drugih mladostnikov. Marsikomu bi bilo še lažje, ko bi jih videl prejšnji teden na ob- čnem zboru. Kako so skrbno pri- pravili poročila o delu svoje družine, o blagajni, o opremi, in kako so napeli ušesa, ko je padla beseda o načrtih za prihodnje mesece, predvsem pa za prihodnji tabor. Marsikdo ne bi verjel, da so isti, ki jih morajo iz dneva v dan odri- vati od televizije, vabiti k učenju, siliti v katerokoli delo doma. Kdorkoli je že bil na obisku na kakem taboru, je bil malce prizad- et, ker je v svojem malčku našel

tolikšno samozavest, neodvisnost, da se je natiho vprašal: ali mu res kmalu ne bom več potreben? Brez strahu, ko se vrnejo domov, se še rajši pustijo postreči. In vendar so dokazali, predvsem samim sebi, da si znajo tudi sami pomagati.

To je vedno bil glavni namen te organizacije, ki že toliko let skrbi za vzgojo mladih v zamejstvu v la- ičnem duhu in v povezavi z naravo in zgodovino svojega naroda. Or- ganizacija je seveda doživela vrsto kriznih obdobij, vezanih predvsem na spremembe časa, konkretno pa najbolj na zamenjave generacij, ki jo naravno pri določeni starosti zapuščajo. Z leti je vsekakor šte- vilo članov močno upadlo. Vzroke proučuje vsak iz svojega zornega kota, zato naj povem še svojega. Osebnostno menim, da je razlog v vse večjem individualizmu našega na- čina življenja. Tempo dela odras- lim ne dopušča več sodelovanja v raznih organizacijah, to pa žal prepogosto prenašamo na svoje otroke. Že v osnovni šoli jih obre- menjujemo z različnimi dejavnostmi, ker jih želimo naučiti učinkovitosti, da se bodo sposobni, vključiti v tekmovalno življenje. S tem jih oropamo marsičesa, med drugim tudi družbe sovrstnikov. Organiziramo jim tudi počitnice po naši meri, večkrat tako, da se bomo z njimi lahko pred drugimi pohvali- li.

Ne trdim, da je taborniška organi- zacija rešitev za vse težave. Lahko pa zagotovim iz lastne izkušnje, da mi je nudila stvari, ki so zelo

važne: tovarištvo, samostojnost, požrtvovalnost, ljubezen do narave in do lastnega naroda.

Naj vsaj ob koncu povem tudi ne- kaj o občnem zboru samem. V or- ganizaciji je trenutno okoli 80 ak- tivnih članov, veliko več pa bivših članov, ki se še občasno ukvarjajo s kako dejavnostjo. Redno deluje šest družin: Strmi breg v dolinski občini, Jadranski delfini v Trstu, Sokoli s Selivca na Opčinah, Šu- meči bori na Proseku, Presihajoče jezero v Doberdolu in Puntarski travnik v Gorici. Pohvaliti mora- mo dve družini: Sokole s Selivca, ki štejejo največ članov in v teh mesecih ustanavljajo novo družino v Repnu, ter Puntarski travnik, ki je pred osmimi leti prenehal delo- vati, a šteje letos 13 članov in se že ukvarja z zamislijo, da bi usta- novil novo družino v Števerjanu.

Organizacija kot taka pa, v sode- lovanju z Zvezo tabornikov Slove- nije, katere je član, razmišlja o tem, da bi se vključila v Svetovno skavtsko organizacijo. Da ne bi bilo nespornostim, naj povemo kaj je ta organizacija. Pri nas smo namreč vajeni imenovati za skavte katoliško organizacijo, medtem ko svetovni skavtizem zavrača vsako versko ali drugo označbo. WOSM (World Organization of the Scout Movement) združuje mlade vseh narodov in ver, njen cilj je ravno odpraviti vse pregrade med mladi- mi, ki slonijo na verski nestrpnos- ti, nacionalizmi ali drugih poja- vih, ki so že toliko slabega po- vzročili.

TATJANA ČUK

POVZETO IZ PRIMORSKEGA DNEVNIKA

Resnični vzroki upravne krize v Devinu-Nabrežini

Spoštovano uredništvo,

ob branju sobotnega "pisma uredništvu" gosp. Aleša Breclja, ki se vključuje v pravo sozvočno kampanjo naperjeno zoper KPI s strani SSK, čutim potrebo po odgovoru.

1. G. Breclj ne more prav KPI učiti doslednosti o manjšinski problematiki. Naša doslednost ni od danes, ne od včeraj, ima globlje korenine ter se ne omejuje ob "fasadi", ki sicer drugim večkrat koristi, da poskrijejo svoje vse- binske nedoslednosti ali drugač- ne "grehe".

2. Glede dvojezičnih izkaznic v naši občini je naše stališče jasno, po mojem seveda tudi pravilno, predvsem pa politično: priprav- ljeni smo se razgovarjati o mož- nosti enojezičnih opcionalnih iz- kaznic samo ob istočasni obratni možnosti v tržaški in milj- ski občini, da naši rojaki lahko dobijo dvojezično izkaznico.

3. Če je glede tržaške stvarnosti to naša "pobožna želja", se spra- šujem kaj so neki tam delali v večini predstavniki SSK, in zakaj, čeprav večkrat ponižujoče oklo- futani, še vedno silijo v tržaške večine, celo kot plačilo za nabre- žinsko barantanje.

4. Locchi je demokrščan. Za žu- pana je bil izvoljen z glasovi SSK, potem ko je ta ista stranka ope- harila volilce, ko je za slovenske- ga župana požela velik volilni us- peh, nato pa se podala v zavez- ništvu s KD, ki je kot edino ges- lo na volitvah imela prav itali- janstvo prvega moža v občini. Za

kašo, ki jo je sama skuhal, naj torej SSK nikar ne kliče k sveti vojni vso slovensko javnost. Raje naj se svojim volilcem opraviči ter se končno iz svojih napak kaj izuči.

5. Še vrbcem na strehi pa je jas- no, da je "afera" o dvojezičnih izkaznicah le pretveza za krizo v devinsko-nabrežinski občini. Resnični vzroki za krizo so drug- je. Prvič SSK ni za Locchija-žu- pana v Nabrežini dobila obljub- ljenih stolčkov v tržaški Občini in Pokrajini; drugič: Dežela FJK, v kateri SSK sedi kot polnoprav- ni član večine, že desetletja vztra- ja s svojimi negativnimi stališči do slovenske manjšine (glej pri- mer kraškega parka); tretjič: pri- manjkljaj v proračunu, ki je sad istega zavezništva KD — SSK z Brežigarjem na čelu, je tolikšen, da se ga ne da več upravljati in je zato "elegantnejše" ubrati dru- ga pota; četrtič: očetovstvo nad Sesljskim zalivom, katerega načrti se naglo bližajo k realiza- ciji, postaja ob tolikšnem izrodu iz dneva v dan nevarnejše. Spričo pozabljenosti nekaterih volilcev pa si morda kdo zamišlja, da si je možno zgraditi novo devišvo.

Kljub vsemu pa imam še upanje, da je možno preiti na druga pota, vsaj za nabrežinsko stvar- nost. Pred nami imamo konkret- ne izbire, kot so na primer nova večina ali pa nova konvencija za Sesljski zaliv. Pri tem pa so re- šitve še najprej odvisne od zadr- žanja SSK.

IVAN ŠIRCA

■ V nedeljo 2.12.1990 je bila proslava 90-letnice PD Slovenec iz Boršta.

Vloga manjšine

■ Nadaljevanje s 1. strani

meni, da bi iz "manjšinskega skla- da" lahko financirali na primer turnejo beneške "La Fenice" v Moskvi in Leningradu...Pri razde- litvi podpor bi se predsedstvo vla- de posvetovalo le z deželno vlado Furlanije — Julijske krajine. Manjšina bi bila le predmet, ne pa osebek s pravico do soodločanja o lastnih dejavnostih.

V "forsingu", do katerega je pri- šlo v senatu, mi je uspelo prepri- čati poročevalca Andratto, da je umaknil ta predlog in dal na gla- sovanje dogovorjeni člen, katere- mu smo dodali še odstavek o do-

datni podpori slovenskemu dnevi- ku.

Po skoraj dveh desetletjih je to drugi večji konkretni uspeh na poti priznanja pravic naše manjši- ne, če upoštevamo lani sprejeti ka- zenski postopnik, ki manjšinskim jezikom priznava enakopravnost pred sodiščem. Je pa prvič, po odobritvi šolskega zakona pred 30 leti, da država sprejme v svoje breme financiranje manjšinskih kulturnih ustanov in organizacij.

Vsekakor bo to pomembno olajša- nje za gledališče, Narodno in štud- dijsko knjižnico, Glasbeno matico, špetersko dvojezično šolo in druge ustanove, ki predstavljajo nosilno strukturo naše skupnosti.

Svoj čas je enotna delegacija že opredelila prednostno lestvico teh

ustanov, sedaj pa je potrebno, da deželni svet Furlanije — Julijske krajine čimprej določi način, kako bo enotno predstavništvo slove- nske manjšine sodelovalo pri upra- vljanju tega sklada in kriterije, ki naj podporam dajo značaj goto- vosti, objektivnosti in pravičnosti.

Kajti preprečiti je treba, da bi pri- šlo do poskusov političnih diskri- minacij ali klientelarnih pritiskov na manjšino.

Slovenski komunisti smo upraviče- no ponosni za uspešno izpeljano parlamentarno bitko. Dosegli smo pomembno etapo, sedaj pa mora- mo nadaljevati z zavzemanjem za odobritev zaščitnega zakona še v tej zakonodajni dobi. Izkušnja teh dni je potrdila, da je to mogoče in za to potrebujemo najširšo podpo- ro.

■ V KD "Valentin Vodnik" v Dolini so se v soboto 21.12.1990 ob državnem prazniku SFRJ, srečali bivši borci in aktivisti NOB.

GOSTOVANJE PRIMORSKEGA DRAMSKEGA GLEDALIŠČA

Macchiavellijev glas v našem vsakdanu

Florenca je od nekdaj slovela kot mesto najvišje italijanske umetnosti. Rodila je umetnike, ki so se zapisali v Olimp slikarstva, kiparstva in leposlovja. Bila je mati, ki je svoje otroke pošiljala v izgnanstvo, kjer so trpeli zapuščeni in osamljeni. V času, ko je Michelangelo izklesal Davida, ko je Leonardo naslikal Mono Liso, takrat je Macchiavelli izoblikoval temelje politične dialektike, ki so še sodobni. Takrat je nastala Mandragola — komedija.

Vse se vrti okrog rastline mandragole. Zelišča, ki je od nekdaj imelo čudežno moč, ki je ozdravljalo bolne, ki je s krikom korenin ubijalo, ki je podžigalo ljubezensko strast.

V komediji messer Nicia (Stane Leban) misli, da zdravilo iz mandragole ozdravi jalovo ženo. Ves srecen se ziblje v tem prepričanju. Resnica pa je povsem drugačna. Zaljubljeni Callimaco (Radoš Bolčina) se preobleče v doktorja in svetuje messerju, naj da ženi mandragolo, tako bo zanosila. Zdravilo je take vrste, ki povzroči smrt tistega, ki z njo prvi spi. Seveda messerju še na misel ne pride, da bi on prvi ležal pri svoji ženi, potem, ko bo zaužila zdravilo. Zato mora najti ubogo žrtev, ki bi nekaj ur ljubezni plačala s smrtjo. Nesrečnik je seveda Callimaco, ki je vse prej kot obupan, ko ga preoblečenega v razbojnika potisnejo v Lucrezino posteljo. Želja messera Nicia po pomstvu in njegova široka pamet sta taki, da v vse to privoli.

Callimaco je mlad bogataš, in za pravljia čas v uživanju. Življenje mu je teater komedij in tragedij. Iz vsake malenkosti uprizori dramo. Vsaka holecinica ga potisne v namišljeni obup, zaradi katerega se požene proti Arnui. Včasih ga zaustavi Ligurijo. Včasih pa v reko pade, a nikoli ne utone, kajti že zelo mlad se je naučil plavati.

Njegov služabnik je Siro, ki ga je zelo uspešno uprizoril Ivo Barišič. Njegovo premikanje po odru je bilo leseno. Premikanje lutke iz papirja. Služabnik Siro posveti življenje svojemu gospodarju. Podpira ga, ga tolaži in posluša. Odpove se svoji duševnosti, ljubezni in veselju. Ob tem se zabava, je sit in napit.

Zraven pater Timotej (Sergej Ferrari) predstavlja pokvarjeno cerkev. Človek brez trdnih vrednot, ki proda mater, cerkev in Boga za pest zlatnikov. Ki ne zdrži ob ženski lepoti. Ki je zmožen najhujšega greha, ki prepriča Lucrezio, da je občevanje s tujcem nujno za njeno in možovo srečo. Pa kaj za to! Saj ima biček, s katerim se za pokoro pretepe, ko se grehov preveč nabere.

Lucrezia (Maja Sever), krepotna dama, posvečena cerkvi in duhovnim vrlinam. Edina svetnica med vsemi temi pokvarjenci. Toda čustveno šibka in kaj kmalu klecne pred tolikšnimi prepričevalci. Ko pa okusi opojnost mladega moškega telesa, se tudi sama prepriča, da je pametno ravnala, ko je izdala svojega moža.

Njena mati je družabna ženska. Željna lepih oblek, zabav in moš-

kih objemov. Ob njej se rad segreva Ligurio (Bene Mateh), zviti maček, ki s strehe pade vedno le na noge. Človek, ki spletari, zato da ima lepo obleko, počen groš, toplo jed in se od srca lahko nasmee.

To je bila torej komedija Mandragola in to so bili njeni protagonisti. Za njimi pa skriti mojstri. Sceno je izdelal David N. Flaten. Zanimiva je bila gibljiva stavba, različnih obličij. Na eni strani je prikazovala Callimacov dom, na drugi dom messerja, na tretji cerkev. Ko so jo vrteli se je po dvorani slišalo škripanje, verjetno je bilo kolesje slabo namazano. V črnini, ki je bila na straneh, se je včasih izgubljal pogled gledalcev. Obleke je izrezala Marija Vidau. Niso bili renesančni kostumi. Le rahlo so spominjali na tisti čas. Zanimiva se mi je zdela obleka Lucrezie, ki je bila pripravljena nalašč za njeno duševno spremembo. Obleka je na začetku tako ovijala telo mlade žene, da je v sebi skrila vse obline. Kasneje so kosi obleke padali in pokazala se je Lucrezina prijetna golota.

Najlepša pa se mi je zdela obleka messerja. Tako zelo fina in bogata. Tako vijoličasto svetla kot njegovi čevlji.

Vse je bilo renesančno. Na spertmentalno avantgarde so spominjali kostumi, škripanje stavbe, scena, prizor Sira, ki ni hotel nadaljevati z recitiranjem. Na naše vsakdanje življenje pa nas je spominjala pokvarjenost.

VILMA PURIČ

GOVOR JELKE GERBEC NA SHODU 29. 11. 90

Za ponovno ustanovitev komunistične stranke

Smo tu, da bi predstavili resolucijo, ki nosi naslov "za zopetno ustanovitev komunistične stranke".

To resolucijo je podpisalo nad 100 tovarišev centralnega komiteja, centralne komisije garantov in nadzornikov.

Prvi podpisnik te resolucije je tovariš Savino Angius, in podpisali so resolucijo poleg tov. Chiaranteja in tovarišev Antonina Cuffara in Fausta Monfalco, ki sta člana vsedržavne komisije garantov KPI, tudi zelo ugledni tovariši, kot na primer tov. Tortorella, tov. Cossutta, tov. Ingraio, tov. Natta in še mnogi drugi.

Se pravi, podpisali so to resolucijo, ki je imel nalogo da jo sestavi tov. Chiarante, bodisi bivši pripadniki resolucije štev. 2, bodisi bivši pripadniki resolucije štev. 3, ki sta bili predloženi v razpravo na zadnjem 19. kongresu.

Smatramo, da je zelo pozitivno, da smo združili naše moči oziroma tiste sile, ki se v naši partiji protivijo razmahu KPI, ker bomo na ta način bolje in skupno podprli boj za zopetno ustanovitev komunistične stranke. Skupno bomo dali brez dvoma večjo kvaliteto prizadevanju za to ustanovitev.

Večkrat smo poudarili v tem zadnjem letu, oziroma od takrat, ko je vsedržavni tajnik Occhetto predlagal ustanovitev nove politične formacije, se pravi stranke demokratične leve, da mi smo proti tej izbiri in da hočemo da se v državi ohrani komunistična stranka.

Večkrat smo tudi poudarili, da smatramo potrebno, da se ta stranka prenovi, ali bolje povedano ponovno ustanovi. Taka kot je sedaj ne odgovarja več sodobnim potrebam in zahtevam. Že več časa ni več v Italiji množična stranka v polnem smislu besede. Preveč se je zaprla vpr. Zmanjšala se je njena sposobnost, da se oprime odprtih vprašanj. Ne zna dati odgovorov socialnim političnim in kulturnim vprašanjem, velikim potrebam kategorij. Zato se je zmanjšala tudi njena volilna moč.

Zato so spremembe nujno potrebne. Seveda pa ne bo dovolj spremeniti le organizacijske oblike in strukture, treba bo spremeniti notranje odnose, metode dela, uvesti nov način vodenja politike, potrebno bo uresničiti nov način življenja KPI, ki naj bi bil bogatejši in bolj razčlenjen.

Manjšina v stranki ne bo smela biti v opoziciji. Večina namreč je ne bo smela potisniti v opozicijo. Manjšine v partiji bo treba očuvati in njihova izvajanja bo treba upoštevati.

Stališča bo treba preveriti v spopadih s stvarnostjo, v praktičnem izvajanju. Zato ta razna stališča bodo morala imeti v stranki potrebna sredstva in možnost da se izrazijo v odgovarjajočih oblikah zato da bi mogla razviti lastne pobude in tudi uresničiti lastni razvoj.

Na ta način bomo mogli premostiti demokratični centralizem in birokracijo, ki še označuje partijske organizacije. Na ta način bomo obogatili celotno stranko z idejami, predlogi, pobudami, prispevki.

Predvidevamo torej veliko sprememb, vendar hočemo da stranka ostane komunistična, da se ne razprši v neko negotovo in nejasno demokratično stranko levice.

Mi hočemo ohraniti ime stranke: KPI in simbol. Le k simbolu predlagamo da se doda napis "demokracija in socializem".

Že veliko časa si namreč KPI prizadeva za to, da se socializem gradi na podlagi demokracije. To smo predlagali za nas in za druge. Večkrat smo poudarili, da se ne more graditi socializma brez demokracije kakor se je to delalo v socialističnih deželah Vzhoda. In izbirali smo samostojno pot za doseg socializma pri nas ter se posluževali demokratičnih napotkov. To naše prizadevanje bi hoteli, da se izrazi sedaj zelo jasno tudi na simbolu naše partije.

Zato predlagamo ta dodatek. Slovenci sledimo s zanimanjem tej resoluciji tudi ker edina govori o narodnih pravicah, etničnih in jezikovnih manjšin.

To je za nas Slovence zelo važna trditev in zagotovilo, da si bo prenovljena KPI še naprej prizadevala za naše pravice in za doseg globalnega zakona.

Pred dnevi se je v Senatu zopet začela razprava o našem zakonu in začele so se avdicije. Mi tudi s tega mesta opozarjamo na potrebo, da naša partija v celoti, strnjeno podpre prizadevanje za to da bi razprava o tem zakonu stekla hitreje, da bi vsaj v tej mandatni dobi dosegli Slovenci globalno zaščito in da bi se ugodile osnovne težnje slovenske manjšine v Italiji, da bi se priznali vsi Slovenci v Italiji v vseh treh pokrajinah naše dežele, kjer Slovenci bivajo.

DEŽELNA MANIFESTACIJA ANPI

Bivši partizani bomo branili našo demokracijo

Ime mi je Marcuzzi Molveno, doma sem iz kraja Clauviano, tri kilometre od Palmanove. Bil sem član GAPa. Ranjen sem bil v nogo decembra 1944, zato sem se zatekel domov, da bi se zdravil. Nekdo me je izdal. Prišli so pome ponoči, 31. decembra. Odnegli so me v vojašnico Piave. Večkrat so me zaslišali. Tudi mučili so me. Obesili so me za roke, privezane za hrbtno, in topli. Dali so mi piti slanice. V tem času sem videl umreti več ljudi, ki niso zdržali in so izdihili med zasliševanjem ali so naredili samomor, ker so se bali, da bi izdali tovariše. 11. februarja so me odpeljali v Videm, v zapor v ulici Spalato.

22. februarja, med bombnim napadom, nas je sedem skušalo zbežati. Dva sta umrla, pet se nas je rešilo. Tam sem izgubil velikega prijatelja, Tribuno se je imenoval, pogumnega partizanskega komandanta. Ni mu uspelo preskočiti obzidja. Vrnili sem se v svojo enoto.

Po vojni sem sodeloval s Tržačanom Ercolejem Mianijem, predsednikom Deželnega zavoda za zgodovino odporniškega gibanja, pribiranju podatkov in pričevanj o tem središču v Palmanovi. Tod okoli so našli trupla povsod. Številne so ustrelili na obzidju. Dosti je bilo sovjetskih vojakov, večino ma Mongolcev. Od partizanov pa so prej skušali izvedeti, kar se je dalo.

To pričevanje enega od preživelih, ki je danes predsednik VZPI za Palmanovo, smo uporabili kot uvod, ki naj objasni izbiro kraja za deželno manifestacijo, vendar pomeni mnogo več. Podobnih pričevanj je mnogo, vendar se v zadnjih mesecih te ljudi obtožuje, da so bili nasprotniki demokracije.

Te obtožbe, kot je na skupščini povedal senator Silvano Baccicchi, predsednik VZPI za Goriško, ne žalijo le osebo ljudi, ki so darovali življenje za osvoboditev Italije od fašizma, ki so trpeli nečloveške muke. Gre za bistveno poverjanje zgodovine. Tarča napadov so

same korenine italijanske demokracije, zavest naroda, posebej pa mladih. To se dela z razširjanjem nedokazanih, očitno lažnih trditev o osebah in o dogodkih, ki so krajevnega pomena, zato pa morda manj raziskani. Ta kampanja z lahkoto požene korenine, kot rečeno, predvsem med mladimi, ki so o odporništvu izvedeli malo ali nič. Šola jim ni posredovala vrednot tega obdobja, čeprav gre za temeljne vrednote italijanske ustave in demokracije. Tem napadom gre dodati vse druge pojave, kot so desetletja nekažnovane teroristične akcije, naraščanje kriminala, povezave med oblastjo in nejasnimi dejavnostmi več ali manj legalnih krogov. Obtožujejo nas, da smo skušali obenem z osvoboditvijo izvesti socialno revolucijo. Ni dvomov, da so se partizani borili tudi za družbo, ki bi bila pravičnejša. Tudi to je prispevalo k nastanku masovnega partizanskega gibanja, je privabilo delavski razred, široke kroge kmetijskih delavcev, ki so se želeli rešiti fevdalnih odnosov. Kot je rad ponavljal Sandro Pertini, so se zavedali, da demokracija ni mogoča brez socialne pravičnosti. Vse to se je razvijalo, ne kot danes, okrog mize, temveč v najbolj krvavi vojni, v katero je Italijo pahnil fašizem. Prelahko je danes dokazovati, da je šlo za splet kriminalnih dejanj, in to ljudem, ki o okoliščinah ničesar ne vedo.

Stopamo v novo fazo mednarodnega življenja. Razorožitev postaja dobrodošla resničnost. Uresničujejo se cilji partizanov, med katerimi je tudi dobro sosedstvo med Italijani in Slovenci v naših krajih. To dokazuje, da se zgodovine ne more reducirati na posamezne dogodke, naj bodo še tako važni. Odpornišvo je bil izjemen množični dogodek, ki je pomenil veliko človeško, družbeno in politično izkušnjo, ki je dal načela in osnovo za našo ustavo. Ta načela so danes še kako aktualna tudi zaradi krize v državnih institucijah.

TČ

PISMO UREDNIŠTVU FARANOV SV. JERNEJA

Ragazzoni sprejel delegacijo

V zvezi z znano akcijo za opensko župnijo in v želji, da bi dobili jasne odgovore na nekatere govore, so dne 19. novembra 1990 podpisani člani širše delegacije z Opčin, od Banov in Ferlugo bili na razgovoru z generalnim vikarjem msgr. Ragazzonijem.

Msgr. Ragazzoniju so postavili tri vprašanja, ki naj bi razčistila omenjene govore, in sicer: ali je res, da je za to, da bi vernike preštevati po narodnosti, da bi bil v župniji sv. Jerneja na Opčinah nastavljen italijanski župnik, da se je po nekem verskem obredu izrazil, da je zmolil molitev "in sciavo".

Msgr. Ragazzoni je odgovoril, da je proti vsakemu preštevanju, ne le zato, ker je to stališče škofa, pač pa tudi po čisto osebnem prepričanju. Zagotovil je, da se ne zavzema za italijanskega župnika v župniji sv. Jerneja na Opčinah. Na naše izrecno opozorilo je dejal, da se bo, v primeru, da bodo župnijo vodili redovniki iz Slovenije, zavzel, da bo juridično postavljen župnik sicer italijanski državljani, kakor zahteva zakon, a po narodnosti Slovenec.

Rekel je tudi, da je bila že v škofovi listini iz leta 1966 jasno postavljena trditev, da bo cerkev sv. Jerneja na Opčinah služila predvsem potrebam slovenskih vernikov. V zvezi z izrazom "sciavo" je zanikal, da bi se bil tako izrazil, dodal pa je, da se v narrečju reče "sciavo" in ne "slavo". Povedali smo mu, da je beseda izraz neke izkrivljene anahronistične miselnosti in da je predvsem robotost to, kar odklanjamo. Odvrnil je, da odkar se je zavedel, da je beseda "sciavo" psovka, je ni več uporabljal.

Dejali smo tudi, da v trditvah, da je g. župnik "star in bolan" tukajšnji ljudje vidijo laž; še enkrat smo povedali, da je g. župnik priljubljen in spoštovan tudi pri osebah, ki ne hodijo v cerkev: o tem jasno priča npr. skoraj 1300 podpisov polnoletnih župljanov, ki so se, poleg ostalega, izrazili tudi proti njegovi premestitvi.

Vladimir Vremec
Jelka Cvelbar
Andrej Štekar
Pavel Vidau
Marija Kacin

PRED RAZPRAVO:

Mali slovarček kongresnih resolucij Demokracija, komunizem in še kaj

KPI in bodoča stranka v glavnih temah razprave

Te dni so bile formalno predložene tri kongresne resolucije, med katerimi bomo komunisti izbirali na skorajšnjih kongresih v sekcijah in federacijah ter končno na vsedržavnem kongresu. Skupno gre za 75 strani besedila, kar je za del članstva verjetno odločno preveč. Revija Rinascita je ta teden objavila kratek pregled osnovnih razlik med tremi resolucijami, ki ga podpisuje Ritanna Armeni. Iz tega pregleda smo zbrali nekaj najvažnejših ugotovitev.

Naj v uvodu še povemo, da so resolucije oštevilčene tako:

1. je podpisal Occhetto in je izraz dosedanje večine, kot je izšla iz zadnjega kongresa;
2. je Ingrao, v kateri sta se združili lamski 2. in 3. resolucija.
3. je pred kratkim predložil Antonio Bassolino in se zavzema za premostitev ločitve med "da" in "ne".

DEMOKRACIJA

Demokracija je osnovni pojem razprave po zadnjem kongresu in nanjo se sklicujejo vse tri resolucije, vendar z bistveno različnimi poudarki.

Za 1. resolucijo je najvišja vrednota, katero sprejema brez zahtev. Demokracija kot sredstvo in kot cilj, piše Occhetto, je edino pojmovanje politike, ki odgovarja potrebam sedanjega zgodovinskega obdobja. Demokratične institucije so edine, kjer imajo posamezni subjekti možnost, da se svobodno organizirajo v sindikate, združenja, gibanja stranke. Tudi razredni boj ima v demokraciji bogatejši in višji izraz kot v sistemih, kjer ena stran teži po uničenju druge. Tu imata obe strani možnost, da se medsebojno pogojujeta in spreminjata. Iz tega izhaja geslo: demokracija kot (edina) pot v socializem.

Bassolino v 3. resoluciji kritizira to zadnjo trditev, ki naj bi vnašala nesporazume in nejasnost, kot dokazuje — piše v resoluciji — nihanje stranke med liberaldemokracijo in radikalno demokracijo ter zastarelimi socialdemokratskimi stališči. Tretja resolucija ni za popolno sprejemanje moralnih načel in postopkov predstavniške demokracije, temveč za fleksibilen sistem, ki naj omogoči resnične spremembe v odnosih moči, za demokracijo, kjer je "kritična praksa pot v socializem".

Za 2. resolucijo je komunistična identiteta predpogoj za konkretno zgodovinsko uveljavitev želje po resnični demokraciji. Demokratičnega razvoja ne more biti brez boja proti omejitvam, ki jih demokraciji in svobodi postavlja neenaka porazdelitev moči v družbi in brez novega pojmovanja enakosti med ljudmi.

STRANKA

Za prvo resolucijo stranka pomeni identiteto in organizacijo. Stranka naj sprejme načelo o mejah politike, torej o svoji neideološkosti. Odseva naj vse različne poglede raznih komponent, pri njenih predstavništvih v izvoljenih telesih in v vodstvu pa mora obveljati enotnost. To pomeni, da bo stranka navzven zastopala stališča večine članov.

Druga resolucija zavrača okrepljeno vlogo takšnega vodstva in v prvi vrsti tajnika, ki bi konsenz volilcev iskala pretežno preko

sredstev javnega obveščanja. Zavrača vse večjo težo, ki bi jo v takšni stranki imeli profesionalni politiki.

Problem ni v tem, trdi druga resolucija, da se najde organizacijski model, temveč da se ponovno ustanovi novo politično skupnost.

Tretja resolucija ne omenja ponovne ustanovitve komunistične stranke, temveč moderne stranke, ki naj bo antagonistična in reformistična. Tudi ta nasprotuje liderskemu modelu stranke in plebiscitarni demokraciji. Organizacija naj bi imela strateško orodje aktivističnega dela, zato naj bi ohranila sekcije na delovnih mestih in na teritoriju. Stranka naj ne bo centralistična, vendar naj tudi ne uvaja organiziranih struj. Ostanje naj del delavskega gibanja.

KOMUNIZEM

To je osnovni pojem druge resolucije in ji pomeni avtonomno prakso in teorijo ki naj gradi na izviren način, tukaj in zdaj, oblike osvoboditve izpod še obstoječih sistemov prevlade in izkoriščanja, ki so lastni kapitalistični družbi. To pojmovanje komunizma ni bilo premagano z zrušenjem vzhodnih režimov, grajenih po sovjetskem modelu. Na Vzhodu je propadla družba, ki je izšla iz pojmovanja socializma, v katerem sta središčno vlogo imela državna oblast in poddržavljenje proizvodnih sredstev.

Tretja resolucija svoje somišljenike opredeljuje kot italijanske komuniste, ki so prej bili v skupinah za "da" in za "ne" in so se zoperstavili premiku v desno politične in strateške osi preokreta KPI. Pri tem je njihov pogled usmerjen v bodočnost in politično dialektiko, ki jo je potrebno vzbuditi v Demokratični stranki leve.

Prva resolucija vsebuje med drugim trditev: mednarodno komunistično gibanje ni uresničilo naloge, ki si jo je postavilo, to je dejanske emancipacije dela in graditve takšne družbe, v kateri bi ljudje bili bolj svobodni in enakopravni.

KONSTITUANTA

Bistveni izraz prejšnjega kongresa, ki je izginil iz besedila nove prve resolucije. Druga resolucija o tem pravi: Okrog tega pojma se ni ustvarila široka podpora zunanjih sil, o kateri se je govorilo.

PRAVICE

Po besedah prve resolucije so pravice državljanov, delavcev in porabnikov cilj moderne demokracije, bistvo povezave med družbo in politikom.

V drugi resoluciji tega izraza ni, v tretji pa je zapisano, da je nujno okrepiti zvezo med pravicami in pristojnostmi na delovnem mestu, zato je bistveno globoko prenoviti strategijo sindikatov in njihovo demokracijo, predati delavcem in delavkam suverenost nad odločitvami, ki vplivajo na njihove delovne in življenjske razmere.

VLADA

V zvezi s tem druga resolucija obtožuje prvo, da je dala možnost nastopa tistim silam, ki so želele dokončno uničiti KPI in onesposobiti levo opozicijo. Spričo krize italijanskih institucij in

države, trdi druga resolucija, je gola iluzija pomisliti, da bi se KPI lahko po enostavni poti vključila v vladno večino. Uveljavitev takšne italijanske demokracije ni pred vrati.

Tudi tretja resolucija opozarja, da alternativa sedanji vladi ne sme biti le zamenjava političnih vrhov.

Prva resolucija ne obravnava neposredno izbire, ali naj bo nova stranka na vladi ali v opoziciji. Podčrtuje važnost institucionalnih reform in dodaja, da je danes drugačen gospodarski, družbeni in politični razvoj osrednja tema bodisi za politiko opozicijske stranke kot za nastop obnovljene leveice na vladi.

PODJETJE

Gre za izraz, ki ne spada v tradicionalno besedišče leveice, zato je njegova prisotnost toliko bolj zanimiva.

Prva resolucija se zavzema za to, da se opusti pojmovanje podjetja kot izvora vsega zla ali vsega dobrega. Podjetje je kraj, kjer se srečujejo različni subjekti in odnosi, njen razvoj pa odvisi od prizadevanj subjektov samih. Gre za vprašanje demokracije v gospodarstvu, sodelovanja delavcev in sindikatov v ekonomiji. Obsoja torej ne podjetje in kapitalizem kot taka, temveč tisto italijansko verzijo, kjer vse odločitve sprejema ožek krog ljudi, ki živijo v simbiozi s politično in državno oblastjo.

Druga resolucija takole odgovarja: To, kar doživljajo delavci na delovnem mestu, je sad sistema prevlade, ki deluje na mednarodni ravni. Drobitev poklicnih sposobnosti, hierarhizacija, fleksibil-

nost delovnega razmerja vse bolj ločujejo tiste, ki vodijo, od tistih, ki izvajajo in vedno bolj oddaljuje od delavcev možnost, da sodelujejo pri izbiri. Ne gre torej govoriti o sodelovanju ali sodelovanju, temveč o osvoboditvi od časa, osvoboditvi dela in uveljavljanju ustvarjalnih sposobnosti delavcev in delavk.

Tretja resolucija zahteva drugačno opredelitev podjetja, izreka se za sodelovanje delavcev pri sprejemanju odločitev, ki naj vodi v samoupravo in avtonomijo.

MIR

To je absolutna in prvenstvena vrednota vseh treh resolucij. Razlike pa so v poteh, kako do miru priti in sicer najbolj med prvo in ostalima dvema resolucijama.

Prva se zavzema za dogovarjanje različnih subjektov na mednarodni ravni v okviru pluralističnega in demokratičnega vodstva mednarodnih odnosov. V skladu s tem označuje kot zelo nevarno skušnjava željo Združenih držav, da sami nadzorujejo svet ter zahteva, naj globoko preurejeni Združeni narodi postopoma prevzamejo vlogo nekakšne svetovne vlade.

Druga in tretja resolucija obsojata ne le invazijo Kuvajta, temveč vse invazije, začeni z Libanom in palestinskega ozemlja. Vprašanje miru torej ni le vprašanje mednarodne zakonitosti, temveč novega gospodarskega, družbenega in ekološkega ravnesja med Severom in Jugom. Miru ne more biti, če se ne sprejme razvojni model, ki je tako globoko ločil Sever od Juga, če

se ne prekinajo proizvodni sistemi, ki ne upoštevajo ne človeka ne okolja. Kot takojšnji cilj postavljata obe premostitvi Atlantske zveze, da se dokončno opusti politika dveh blokov in tudi, da še objasnijo temne strani italijanske zgodovine, prevratništvo, vodenje od zgoraj (glej Gladio).

STRANKE

Mišljeni sta seveda KD in PSI. V oceni teh strank je opaziti večjo podobnost kot doslej. Skupna je ocena, da je KD v središču državne krize, levica mora torej predvsem osporavati vlogo, ki jo je ta stranka imela v italijanskem političnem življenju in sistemu oblasti. PSI mora kritično pregledati obdobje svojega sodelovanja z njo. Druga resolucija pa dodaja, da je takojmenovani moderni reformizem zabeležil negativni saldo svojega dela. Tretja resolucija pa zagovarja odprto nasprotovanje bistvu politike PSI.

(Prevod TČ)

darovi in prispevki

Ob poravnavi naročnine so v sklad DELA prispevali tovariši:

JOSIP COLJA — Sesljan 3.000 lir, VINKO ŽAGAR — 8.000 lir, ALOJZ KRMEC — Dolina 16.000 lir, DRAGO KRMEC — Dolina 20.000 lir.

V spomin na Igorja Jankoviča, daruje SAVINA REMEC z Opčin 38.000 lir za sklad DELA.

ANKETA REVIJE BOREC

Z narodno spravo bo konec državljske vojne?

(Nadaljevanje)

Vrh katoliške cerkve na Slovenskem ne more omejiti svoje moralne odgovornosti samo na nekaj izpostavljenih duhovnikov ali spornih dejanj in ravnanj svojega škofa. Njegova moralna krivda in odgovornost segata prav v stržen življenje naroda in zgodovinskega dogajanja na Slovenskem in zato ga v bistvu pred vsemi drugimi bremenijo vse žrtve, ki jih imajo na vesti ukazovalci in rablji na obeh straneh, tako na domobranski kot na partizanski strani.

— Na to bistveno sestavino "hipotek preteklosti" opozarjam, in to poudarjeno, zato, ker se je v sedanjih političnih gledanjih, razpravljanih in miselnih odnevanjih o zadnjih petdesetih letih naše zgodovine nakopičil pred Slovenci in vsemi drugimi — na kratko, pred vso slovensko in vesoljno javnostjo — klaftre visok kup lažne, zmedene, slepilne "zgodovinske" in vsakovrstne druge slamnate miselne rezanice kapitalnih neumnosti. Povprečen ud naše slovenske človeške skupnosti, ki ni zgodovinar — in to zgodovine zadnjih sto let — ki se kot zgodovinar filozof ne ukvarja z raziskavo gibanj zgodovinskih tokov, ki morda goji radič, stročji fižol, čebulo in druge povrtnine, gre na sprehod, izlet ali si v tem edinem življenju, ki ga imamo, privoščiti tudi kaj drugega od silovite, neizmerne izbire, ki mu jo življenje od vseh strani ne le ponu-

ja, ampak prav vsiljuje, se sploh ne more niti približno znati. Je v gosti, kot beton zbiti miselni megli, kot zalit z njo. Vendar, to je ena stran sedanjega trenutka slovenskega duhovnega ozračja.

Podoben vtis mi zbujajo obnašanje "politikov" in vrste razumnikov-magistrov, doktorjev in drugih, ki "se gredo politiko" raznih strank, ki pri vsaki prvi ali drugi besedi, sploh vseppek, vpijejo označitve: zločinsko ravnanje komunistov, zločinska dejanja partizanov, gore krivic in zločinov revolucije, boljšešiška revolucija, protirevolucionarni upor, protikomunistični (prvo) borci, izdaja slovenskega naroda s strani narodnoosvobodilne vojske in komunistične stranke, uzurpacija slovenske države s strani partije in podobne, in jih kot nalepke ali obešanke lepijo in obešajo na prav vse, kar se je dogajalo v zadnjih petdesetih letih na Slovenskem, menda samo na vreme tega časa ne. Ni dvoma, da so bila v srčitem spopadu v času vojne storjena na obeh straneh tudi zločinska dejanja. Taka dejanja obremenjujejo po vojni novo oblast. Tako dejanje so že dachauski procesi. Smemo domnevati, da niso edino, kajti razmerje oblasti komunistične stranke do človeka je bilo brezmejno cinično. Ne samo do nasprotnika, tudi do pripadnika, ki je bil samo osumljen, da je pomislil drugače, kot je veljala postava. Cinizem je bil duh

razmerja partijskega vrha do ljudi, vodil je ravnanja njegovih eksikatorjev in maličih duše preprostih pripadnikov partije pa tudi drugih državljanov. Tega ne izpričuje samo Goli otok. Cinizem do človeka — do ljudi je bil popoln. Totalnost cinizma je temeljno brezmejno tragično razmerje vsakega totalitarizma do človeka. Zmerjanje pa prav nič ne prispeva h kar najbolj stvarni podobi naše preteklosti, ki bi nam pomagala v našem tipanju v prihodnost, ne mislim na "daljno" prihodnost, mislim na prihodnost, ki jo živimo vsak trenutek svojega življenja in nam tako obupno odteka med prsti. To pa je druga stran sedanjega trenutka slovenskega duhovnega ozračja.

Raziskava revije Borec 1990 pa kot da se s svojimi vprašanji in opredelitvami v njih pridružuje takim miselnim razmeram v Sloveniji. Tako sta v vprašanjih in njihovem opredeljevanju v popolnoma negativni vlogi poudarjeni samo revolucija in komunistična stranka, nasprotna strani in njene usodne, v mnogočem dogajanja odločujoče vloge pa skorajda sploh ni videti. Tudi se o "zločinskem postopanju" govori samo v zvezi s komunistično stranko, v zvezi z nasprotno stranjo pa se uporablja samo na vse načine izpodbijana označitev izdajstvo.

(Nadaljevanje prihodnjič)